

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Kihalóban lévő madárfaj megmentésében segít az Állatkert **A veszélyeztetett tarvarjú Európából kipusztult, de az Állatkert segít újra meghonosítani**

Budapest, 2022. március 1. (kedd) – A Budapesti Állatkertben kikelt ritka tarvarjak kerültek vissza egykori természetes élőhelyükre egy spanyolországi visszatelepítési program részeként. A veszélyeztetett tarvarjak Európából már régen kipusztultak, csak Északnyugat-Afrikában és a Közel-Keleten maradtak fenn kisebb állományaik. A magyar főváros állatkertje évek óta sikeresen szaporítja őket, s az itt kikelt fiókákból már korábban is több madarat telepítettek vissza a természetbe.

Az állatkerti természetvédelmi munka legszebb pillanatai közé tartozik, amikor a tenyésztési programok részeként egy-egy veszélyeztetett, és a vadonban megritkult faj állatkertben világra jött egyedét visszatelepítik természetes élőhelyükre. Ilyen visszatelepítésre került sor néhány nappal ezelőtt a spanyolországi, közelebről dél-andalúziai Vejer de la Frontera térségében is, ahol több mint kéttucat ritka tarvarjú csatlakozhatott a vadonban élő fajtársához. Közülük négy állat a Budapesti Állatkertben kelt ki 2021-ben.

Milyen állat a tarvarjú?

A tarvarjú (*Geronticus eremita*) magyar neve kissé megtévesztő, hiszen ez a faj nem a varjakkal áll közeli rokonságban, hanem az íbiszfélék közé tartozik. A tar jelzöt onnan kapták, hogy a fejük búbja teljesen csupasz. A tarkójukon viszont borzas tolldíszet viselnek. Tollazatuk színe első látásra egyöntetű feketének tűnik, ám ha a madarakat jobban megnézzük, a szárny egyes tollain fémesen csillogó, bronzszínű színhatás figyelhető meg. Ez különösen napsütéses időben látszik jól.

A faj elterjedési területe eredetileg az egész mediterrán régiót magába foglalta, ideértve Észak-Afrikát, a Közel-Kelet egy részét, illetve Európa déli felét, Spanyolországtól az Alpok mentén át egészen a Balkánig. Évszázadokkal ezelőtt még Magyarország területén is előfordultak tarvarjak, az erre utaló emlékeknek az „utolsó magyar polihisztorként” emlegetett Herman Ottó több cikke is szentelt.

Az idők során a tarvarjak – nagyrészt az emberi tevékenységgel összefüggésben – a legtöbb élőhelyükről teljesen eltűntek. Európából legkésőbb a XIX. századig mindenhol megszűntek vadon élő állományaik, és mára egykori elterjedési területük Európán kívüli részén is alig maradt belőlük. Jelenleg a fajnak egy nem vonuló állománya ismert Marokkóból, nagyjából hétszáz egyeddel, és egy vonuló törökországi állomány, további mintegy kétszáz egyeddel. A harmadik, egészen a közelmúltig fennmaradt populáció, a szíriai, szintén vonuló állomány 2015 óta gyakorlatilag megszűnt. Így ma ezernél is kevesebb vadon élő tarvarjú van az egész világon. A Nemzetközi Természetvédelmi Unió (IUCN) a tarvarjút a veszélyeztetett fajok között tartja számon.

Tarvarjak Budapesten

A Fővárosi Állat- és Növénykertben már évtizedek óta foglalkoznak tarvarjakkal. Nemcsak bemutatják, hanem rendszeresen szaporítják is őket. Az állatok a Kisszikla oldalában található, úgynevezett keselyűröpdében laknak, egy térben a fakó keselyűkkel, a koronásdarvakkal és több más madárfajjal. A tarvarjak a röpdében kialakított sziklapárkányon szoktak fészkelni: tavaly kilenc, tavalyelőtt pedig tizenegy fióka kelt ki és cseperedett fel sikeresen.

Az Állatkert természetesen részt vesz az Európai Állatkert és Akváriumok Szövetsége (EAZA) által életre hívott, természetvédelmi célú, összehangolt tarvarjú tenyésztési programban is. E program keretében az elmúlt években többek között Amszterdamban, a lengyelországi Opolo állatkertjébe, valamint az

Egyesült Arab Emírségekbe is kerültek budapesti tarvarjak. Több alkalommal előfordult az is, hogy a budapesti kelésű tarvarjú fiókák felcseperedve visszatelepítési program részesei lettek. Korábban egy ausztriai, mostanában pedig egy spanyolországi programban vesz részt az Állatkert.

Spanyol visszatelepítési program

A „Proyecto Eremita” elnevezésű tarvarjú visszatelepítési program 2003-ban indult azzal a céllal, hogy a Spanyolország területén egykor őshonosnak számító, de onnan már évszázadokkal ezelőtt eltűnt tarvarjak újra jelen legyenek az Ibériai-félsziget faunájában (az elmúlt évtizedekben csak Marokkó felől érkező, kóborló példányokat láttak az országban). A visszatelepítéseknek köszönhetően ma már több mint száz tarvarjú él vadon Andalúzia területén, mintegy kéttucat fészkelő párral. A további visszatelepítések célja egy önfenntartó állomány kialakítása. Ehhez járulnak hozzá a Budapesten kelt állatok is.

A magyar főváros állatkertje eddig két alkalommal küldött fiatal tarvarjakat spanyolországi visszatelepítésre. Először 2020 végén, amikor az abban az évben kelt fiókák közül hat utazott Andalúziába: ezeket a madarakat, más állatkertekből érkezett társaikkal együtt 2021 elején engedték el. Legutóbb pedig a 2021-ben kikelt budapesti fiókák közül utazott el négy egyed Spanyolországba, még december közepén.

A visszatelepítésre szánt fiatal madarak először a Jerezi Állatkertbe kerültek, majd öt hetet töltöttek a Barbate község külterületén, a San Ambrosio tarvarjú állomás szoktató röpdéjében, hogy az ottani éghajlathoz hozzászokjanak. A Budapestről érkezett madarakkal együtt összesen több mint két tucat, különböző európai állatkertekből érkezett tarvarjút készítettek fel a visszatelepítésre, amelyre végül néhány nappal ezelőtt kerülhetett sor.

Tarvarjak a vadvilág napján

Most csütörtökön, március 3-án lesz a vadvilág napja, amelyet az ENSZ kezdeményezésére 2014 óta tartanak meg évről évre ezen a napon. A Fővárosi Állat- és Növénykert a csütörtöki vadvilág napján a 18 éven aluliaknak szóló kedvezményrel, illetve változatos programokkal várja a nagyközönséget, különösen az óvodásokat, iskolásokat, tanulmányi csoportokat. A vadvilágról, és annak védelméről szóló programok egyike kifejezetten a tarvarjakkal ismerteti meg az érdeklődőket. Ez a program 13 órakor kezdődik majd a tarvarjaknak is otthont adó röpdénél. A vadvilág nap állatkerti programjairól itt olvashatók további információk <https://zoobudapest.com/tervezz-velunk/programtervezo/programnaptar/2022-03-03-vadvilag-nap>

Videó a visszatelepítésről

A tarvarjak visszatelepítéséről az Állatkert egy kisfilmet is közzétett, amely a városligeti intézmény hivatalos Facebook-oldalán és Youtube-csatornáján is elérhető:

- a kisfilm a Facebookon: <https://www.facebook.com/allatkert/videos/216561923972013/>
 - a kisfilm a Youtube-on: <https://www.youtube.com/watch?v=nGJZnQctDgs>
-